

KONCEPT PEZINSKÉHO LESOPARKU

PRINCÍP HOSPODÁRENIA LESOV SR V PEZINSKÝCH MESTSKÝCH LESOCH

Mesto Pezinok zverilo už od roku 1993 **starostlivosť o svoje mestské lesy štátnemu podniku Lesy SR na základe nájomnej zmluvy**. Rozloha mestských lesov je približne **1171 ha**.

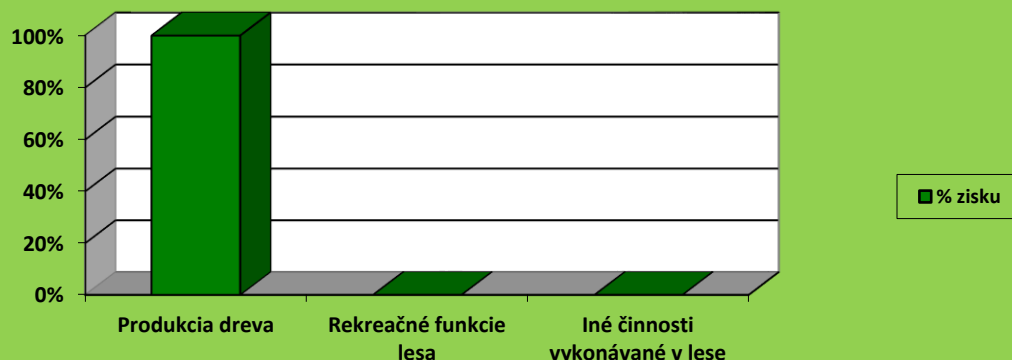
Podľa aktuálneho členenia ide prevažne o hospodárske lesy, ktoré slúžia hlavne na produkciu dreva a len menšia časť týchto lesov je v kategórii „ochranné lesy“ najmä z dôvodu ich protieróznej funkcie.

Lesy SR kladú väčší **dôraz na hospodársku funkciu lesa**, na úkor rekreačnej funkcie lesa. V dôsledku toho dlhodobo pretrváva stav, kedy sú mimoprodukčné funkcie lesa (rekreačná, ekologická, pôdoochranná, vodozadržná, či klimatická) v úzadí.

Na základe nájomnej zmluvy s Mestom Pezinok platia Lesy SR **nájomné za užívané prenajatých pozemkov Mestu**. Podľa dodatku č. 37 za rok 2021 činí toto nájomné 48 600 € ročne. Okrem toho by si Lesy SR mali s Mestom Pezinok deliť čistý výsledný zisk na polovicu. Tento príjem je pre Mesto Pezinok však minimálny, pretože Lesy SR vykazujú vysoké náklady na svoje činnosti vykonávané v lese.

LESY SR : ZISKOVÉ ČINNOSTI PODĽA NASTAVENÉHO REŽIMU HOSPODÁRENIA

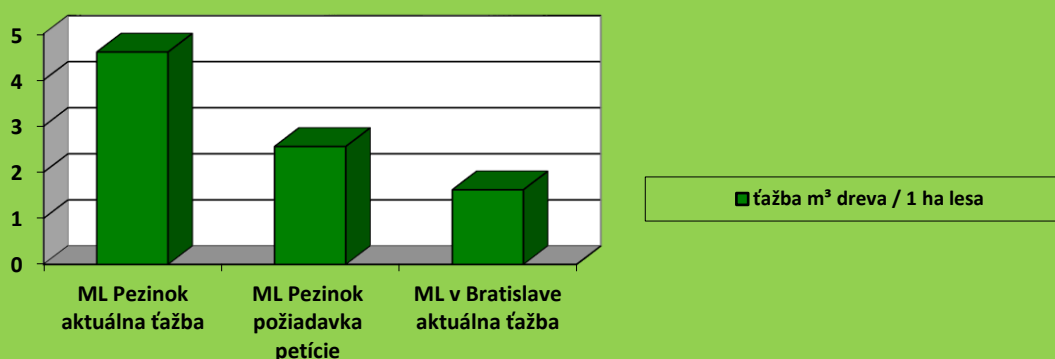
Aktuálna spolupráca, ktorá je nastavená s Mestom, nedáva povinnosť Lesom SR budovanie, či údržbu turistických trás, tvorbu prvkov rekreačnej infraštruktúry, budovanie mokradí a pod. Pre Lesy SR to nepredstavuje ziskovú činnosť, preto nemajú motiváciu participovať na týchto úlohách s Mestom.

Celkový objem súčasne prebiehajúcej plánovanej (úmyselnej) ťažby v mestských lesoch Pezinka na obdobie 2019-2028 je 71 960 m³ dreva.

Petícia za Pezinský lesopark požaduje **zníženie objemu úmyselnej ťažby na 30 000 m³ dreva na 10-ročné obdobie**. Tento objem ťažby je stále ekonomicky udržateľný a vieme o partnerovi (Mestské lesy v Bratislave), ktorý by za týchto podmienok bol ochotný nahradiť aktuálneho partnera Lesy SR. Samozrejme výber konkrétneho partnera už záleží na predstaviteľoch vedenia Mesta Pezinok.

Objem ťažby dreva po splnení požiadavky petície bude stále vyšší ako majú nastavené napríklad Mestské lesy v Bratislave.

POŽIADAVKA NA ZNÍŽENIE OBJEMU ŤAŽBY (pozn. ML = Mestský les)

PRÍKLAD TRVALO UDRŽATEĽNÉHO HOSPODÁRENIA V SÚLADE S KONCEPTOM PEZINSKÉHO LESOPARKU

Vybrali sme na porovnanie príklad ako hospodária **Mestské lesy v Bratislave**. Považujeme ich za inšpiráciu nielen my, ale aj medzinárodné rebríčky. Podľa hodnotenia prestížneho britského denníka Daily Telegraph sa Bratislavský lesopark umiestnil na **9. mieste najkrajších lesov**, kde sa oplatí stráviť dovolenku.

Mestské lesy v Bratislave spravujú približne **3 100 ha lesa**, ktoré patria priamo mestu Bratislava. Hlavným účelom lesoparku je rekreácia obyvateľov v súlade s princípmi ochrany prírody. Lesné hospodárstvo a jeho súčasť, ťažba dreva, je podriadené týmto hlavným funkciám. Cieľom nie je vytvárať zisk z rúbania stromov, ale zabezpečiť vhodné prostredie na rekreáciu pri maximálnej podpore ekologických funkcií lesa.

„Mestské lesy patria medzi lídrov v oblasti ochrany prírody a podpory rekreácie na Slovensku. Prijaté opatrenia ako nízka ťažba dreva, šetrný prístup, zonácia územia či moderná koncepcia rozvoja, zaručujú vyššie štandardy, ako majú naše národné parky. Veríme, že časom cit k prírode preváži aj na zvyšku územia Malých Karpát a Slovenska.“
(<http://www.lesy.bratislava.sk/>)

Fakty o lesnom hospodárstve v mestských lesoch v Bratislave

- **Ročný prírastok dreva** v lese je približne 18,000 m³, ťažia do 5,000 m³.
- Cieľom ťažby nie je finančný profit. Na základe kategorizácie lesov z hľadiska dlhodobých potrieb obyvateľstva bolo až 98% lesov zaradených do kategórie "lesy osobitného určenia" s významnou **zdravotnou a rekreačnou funkciou**.
- Ťažba slúži na premenu pôvodne hospodárskych lesov na štruktúrou **prírode blízke lesy**. Každý jeden strom na ťažbu sa vyberá spolu s ochranármi.
- Používajú **najšetrnejšiu formu ťažby** - výber jednotlivých stromov, takže nevznikajú otvorené plochy. (Ťažba výberom jednotlivých stromov sa už realizuje aj v pezinských lesoch)
- V roku 2019 bola rozšírená **bezzásahová zóna** z pôvodných 4%, až na 54%. Podiel bezzásahovej zóny je vyšší ako v našich národných parkoch.
- Zverejňujú **ťažbovú mapu** priamo na svojej stránke. Pri prebiehajúcej ťažbe je umiestnená tabuľa (t.j. návštevník si vie overiť, či je ťažba legálna, jej rozsah a účel).
- Časť ťažby tvoria **suché a spadnuté stromy** v blízkosti turistických a cyklistických trás, ktoré sa pravidelne odstraňujú.
- Opatrenia na **minimalizovanie dopadu ťažby**: čistenie poťažbových zvyškov, poriadok na skladoch dreva, zachovanie čistoty lúk a rekreačnej infraštruktúry.
- Ťažba s ohľadom na prírodu: berú ohľad na **hniezda vtákov** (napr. bocian čierny), podporujú **druhovú aj vekovú pestrosť lesa**, prirodzené drevinové zloženie a priestor ponechávajú aj pionierskym drevinám (breza, vrba), ponechávajú časti **odumretých stromov** (zdroj potravy pre hmyz, v ich dutinách hniezdia napríklad sovy či brhlíky a po rozložení predstavujú zdroj živín pre pôdu a ďalší život lesa).
- Mestské lesy v Bratislave majú **certifikáciu FSC** - Forest Stewardship Council

Problematika diviakov

- Mestské lesy v Bratislave prostredníctvom poľovníctva znižujú tieto počty a kladú na túto problematiku veľký dôraz.
- Zároveň však berú do úvahy aj **sprísnené bezpečnostné štandardy** vyplývajúce z vysokej koncentrácie ľudí v ich lesoch a taktiež komfort rekreácie návštevníkov.

Studničky

- **Rozbor vody v studničkách** robia raz ročne v spolupráci s BVS. Analyzuje sa celkovo 24 rôznych parametrov (baktérie, mikroorganizmy, pH, dusitany atď). Ak čo i len jeden z ukazovateľov nespĺňa normu je voda označená ako nepitná.
- Na stránke majú zverejnenú **mapu studničiek**, s informáciami o pitnom/nepitnom zdroji.

Kladenie ohňov

- Zákon o lesoch kladenie ohňa všeobecne zakazuje, dôvodom je možný požiar v lesných porastoch.
- V rámci Bratislavského lesoparku však majú viaceré **vyhradené miesta, kde sú splnené bezpečnostné podmienky** a je tu možné opekať bez porušenia zákona. Tieto miesta sú označené informačnými tabuľami "miesto na kladenie ohňa".

Ekovýchova

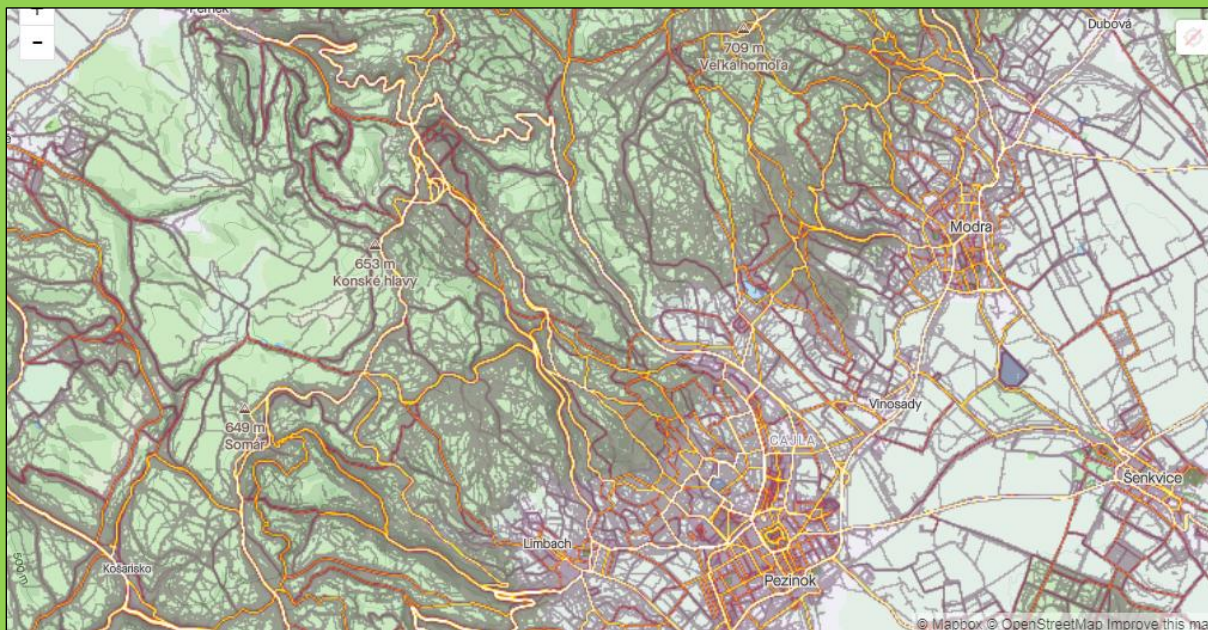
- Realizujú **prírodovedné vychádzky** s odborným výkladom, prednášky s prírodovednou tematikou a teambuildingové akcie. Tieto aktivity si môže záujemca objednať podľa potreby od povereného pracovníka.

TVORBA KONCEPCIE ROZVOJA MESTSKÝCH LESOV PEZINOK

V požiadavkách petície máme vypracovanie **Koncepcie rozvoja Mestských lesov Pezínok** a dobudovanie chýbajúcej drobnej **rekreačnej infraštruktúry**, ktorá bude zosúlaďovať záujmy a potreby rôznych skupín užívateľov a návštevníkov lesoparku: peší turisti, bežci, cyklisti, bežkári a iní športovci, koničkári, psičkári, chatári, lesníci, rybári, poľovníci...

Tvorbu koncepcie rozvoja mestských lesov vítajú aj viaceré **lokálne pôsobiace neziskové organizácie a športové spolky**. Počítame s participáciou tretieho sektora na realizácii Koncepcie rozvoja Mestských lesov v Pezínku, zapojením našich dobrovoľníkov, citlivým využívaním miestnych materiálov (spadnuté stromy, kamene...) a využitím príspevkov od väčších spoločností, ktoré sa na daných aktivitách majú záujem podieľať. Máme skúsenosť, že firmy majú chuť organizovať v spolupráci s neziskovkami, či športovými spolkami, workshopy pre svojich zamestnancov zamerané na citlivé prírode blízke úpravy v lesoch.

Pre tvorbu Koncepcie rozvoja Mestských lesov v Pezínku nám vie napomôcť **analýza pohybu turistov, bežcov, cyklistov** v lesnom poraste z reálnych GPS zdrojov.

Zdroj: <https://www.strava.com/heatmap#12.36/17.20491/48.30464/>

PRÍKLAD KONCEPCIE ROZVOJA V MESTSKÝCH LESOCH V BRATISLAVE

Koncept rozvoja Mestských lesov v Bratislave má obsiahnuté nasledovné témy:

- Ťažba
- Náučné chodníky
- Včelie úle
- Prírodné ihriská pre deti
- Oprava ciest
- Vodozádržné opatrenia
- Nové bežecké, cyklistické trasy
- Nepoužívanie chemických postrekov
- Infocentrum
- Využívanie koní pri ťažbe
- Pastva pre zvieratá
- Obnova rôznych historických objektov

„V mestských lesoch v Bratislave máme **konceptiu rozvoja**. Tam sme pomenovali presné lokality, kde je vhodné mať viac **prvkov rekreačnej infraštruktúry**, kde menej. Zároveň je potrebné zdefinovať **hlavné nástupné body do lesa**, tam sa dá urobiť napr. aj jednoduché drevené ihrisko z kmeňov stromov. Takéto drobné prvky rekreačnej infraštruktúry nebývajú rušivé a ľudí potešia. Najmä, aby to bolo citlivo zasadené do prírody.“ (Jakub Mrva, predseda občianskeho združenia Iniciatíva Naše Karpaty a poslanec mestského zastupiteľstva)

NAHRADENIE VÝPADKU PRÍJMOV ZO ZNÍŽENEJ ŤAZBY PRÍJMOM Z INÝCH ČINNOSTÍ V LESE

Ako vidno na uvedenom príklade, Mestské lesy v Bratislave poňali **hospodárenie v lese komplexne, ťažba dreva, rekreačné funkcie lesa a ekológia sú vo vzájomnom súlade**. Tak isto je to aj v príjmoch Mestských lesov v Bratislave. Stratu ziskov z produkcie dreva vedia doplniť **príjmami z iných činností**, napríklad predaj vlastného včelieho medu, organizovanie prírodovedných prednášok a workshopov pre verejnosť...

„**Zmena spôsobu obhospodarovania lesa neohrozí konkrétnych ľudí pracujúcich v lese**. Aj keď sa zníži úroveň ťažby dreva, vzrastie potreba udržiavať turistické chodníky bezpečné, cyklotrasy vrátane singletrailov priechodné, opravovať mostíky, mobiliár a podobne. A robiť les estetickým miestom, napr. obnovovať lúčky, robiť menšie ekotony, vysádzať solitérne krajnotvorné stromy a pod. Mestské lesy BA začali včeláriť a majú vlastný skvelý med, ale robia aj lesnú pedagogiku pre deti z bratislavských škôl. Budujú sa mokrade pre obojživelníky, alebo sa na jednej lúčke pasú ovce, a tak ju spásajú.“ (Jakub Mrva, predseda občianskeho združenia Iniciatíva Naše Karpaty a poslanec mestského zastupiteľstva)

ĎALŠIE OTÁZKY K PEZINSKÉMU LESOPARKU

Ak ste v tomto článku nenašli odpovede na svoje otázky, budeme veľmi radi, ak nám zašlete **podnet na e-mail**: peticiazapezinskylesopark@gmail.com. Postupne budeme zverejňovať odpovede na podnety.

Stránka petície: www.peticiazapezinskylesopark.net